

උපදෙස්,

- ❖ 'අ' උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද, 'ආ' උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද තෝරාගෙන, ප්‍රශ්න පහකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.
- ❖ ප්‍රස්තාර කඩදාසි සපයනු ලැබේ.

'අ' උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

- (i) ආර්ථික සම්පත් සහ නොමිල සම්පත් නිර්වචනය කර, එක් එක් කාණ්ඩයට උදාහරණ දෙක බැගින් දක්වන්න. (ලකුණු 04යි)

(ii) 'ශ්‍රමය' සහ 'ව්‍යවසායකත්වය' අතර පවත්නා ප්‍රධාන වෙනස්කම් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 03යි)

(iii) නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය සරල රේඛාවක් විය හැක්කේ කුමන කොන්දේසි යටතේ ද? (ලකුණු 03යි)

(iv) විධාන ආර්ථික පද්ධතියක් සහ වෙළෙඳ පොළ ආර්ථික පද්ධතියක් තුළ රජයේ කාර්යභාරය සංසන්දනය කරන්න. (ලකුණු 04යි)

(v) හිගකම පිළිබඳ ගැටලුව වෙළෙඳ පොළ, විධාන හා මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධති මගින් විසඳන ආකාරය පැහැදිලි කොට, එකී ප්‍රවේශයන්ගේ සඵලතාව අගයන්න. (ලකුණු 06යි)
- (i) පෞද්ගලික ඉල්ලුම් වක්‍ර වලින් වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් වක්‍රය ව්‍යුත්පන්න කරගන්නා ආකාරය රූපසටහන් යොදා ගනිමින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)

(ii) ඉල්ලුමේ මිල නම්‍යතාව යන්නෙන් කවරක් අදහස් වේද? මුළු අයභාරයට එය බලපාන්නේ කෙසේ ද? (ලකුණු 03යි)

(iii) භාණ්ඩයක වෙළෙඳපොළ සැපයුම් වක්‍රය කෙරෙහි බලපෑම් කළ හැකි රජයේ ප්‍රතිපත්ති උපකරණ තුනක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 03යි)

(iv) වෙළෙඳපොළ සමතුලිතතාව පිළිබඳ සංකල්පය නිර්වචනය කොට වෙළෙඳ පොළ අසමතුලිතතාවක් සමතුලිතතාව කරා රැගෙන යන බලවේග පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)

(v) (අ) පාරිභෝගික අතිරික්තය සහ නිෂ්පාදන අතිරික්තය නිර්වචනය කරන්න. (ලකුණු 02යි)

(ආ) ඉල්ලුමේ මිල නම්‍යතාව පාරිභෝගික අතිරික්තයට බලපානු ලබන්නේ කෙසේ දැයි රූපසටහන් යොදා ගනිමින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (i) විශේෂිත බද්දක් සහ වටිනාකම් බද්දක් (ad-valorem tax) අතර වෙනස පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 02යි)

(ii) නිදහස් වෙළෙඳපොළක් තුළ සහනාධාරයක් ලබා දීම සහ බද්දක් පැනවීම නිසා ඇතිවන සුබ සාධනය අහිමිවීම (deadweight loss) රූප සටහන් යොදා ගනිමින් පෙන්වනු ලබන්න. (ලකුණු 04යි)

(iii) උපරිම මිල සීමාවන් පාරිභෝගික අතිරික්තය, නිෂ්පාදන අතිරික්තය සහ සමස්ත ආර්ථික සුබ සාධනය මත ඇති කරන බලපෑම විශ්ලේෂණය කරන්න. (ලකුණු 06යි)

- (iv) දියර කිරි සඳහා වෙළෙඳ පොළ ඉල්ලුම ශ්‍රිතය $Q = 280 - 2P$ සහ වෙළෙඳපොළ සැපයුම ශ්‍රිතය $Q_s = -220 + 3P$ වේ යැයි සලකන්න. (ප්‍රමාණ ලීටර මිලියන වලින් සහ මිල රුපියල් වලින් දැක්වේ.)
- (අ) සමතුලිත මිල සහ ප්‍රමාණය කොපමණ ද? (ලකුණු 02යි)
- (ආ) කිරි ගොවීන් නිෂ්පාදනය කරන සෑම කිරි ලීටරයකට ම රු. 10ක සහනාධාරයක් ලබා දෙන්නේ යැයි සලකන්න. නව සමතුලිත මිල සහ සමතුලිත ප්‍රමාණය කොපමණ ද? (ලකුණු 04යි)
- (ඉ) මෙම තත්ත්වය තුළ මුළු සහනාධාරය ම කිරි ගොවීන්ට හිමි වෙනවා ද? නො එසේ නම් කිරි ගොවීන්ට සත්‍ය වශයෙන් ම හිමිවන්නේ සහනාධාරයෙන් කොපමණ ප්‍රතිශතයක්ද? (ලකුණු 02යි)
4. (i) කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිත සන්දර්භය තුළ හීන වන ආන්තික ඵලදා නීතිය නිර්වචනය කරන්න. (ලකුණු 02යි)
- (ii) කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී ආයතනයක් ලාභ උපරිම කෙරෙන නිමැවුම් මට්ටම තීරණය කරන්නේ කෙසේද? (ලකුණු 03යි)
- (iii) නිෂ්පාදන කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ, ආයතනයක් රු. 200 000ක මුළු අයභාරයක් උපයාගන්නා අතර, රු. 150 000 ක ප්‍රත්‍යක්ෂ වියදම (සෘජු පිරිවැය) ක් දරයි. ආයතන හිමිකරුගේ ප්‍රාග්ධනයේ සහ ශ්‍රමයේ ආවස්ථික පිරිවැය ඇතුළුව ආරෝපිත පිරිවැය රු. 70 000කි. ආයතනයේ ගණකාධිකාරී ලාභය සහ ආර්ථික ලාභය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (iv) අමුද්‍රව්‍යවල පිරිවැය ඉහළ යාමක් වැනි කරුණක් මත ආයතනයේ පිරිවැය ව්‍යුහයේ ඉහළ යාමක්, ආයතනයේ කෙටි කාලීන සැපයුම් වක්‍රයට සහ සමස්ත කර්මාන්තයේ සැපයුම් වක්‍රයට බලපාන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. ඔබගේ පැහැදිලි කිරීම සඳහා සුදුසු රූප සටහන් යොදා ගන්න. (ලකුණු 05යි)
- (v) පූර්ණ තරගකාරී ආයතනයක් තම නිමැවුම ඒකකයක් රු. 120ක් වූ වෙළෙඳපොළ මිලක් යටතේ අලෙවි කරයි. ඒකක 60ක් නිෂ්පාදනය කරන විට ආයතනයේ සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය රු. 80ක් වන අතර සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය රු. 20කි. (ලකුණු 05යි)
- (අ) මෙම නිමැවුම් මට්ටමේ දී ආයතනයේ මුළු අයභාරය, මුළු පිරිවැය සහ ආර්ථික ලාභය හෝ අලාභය ගණනය කරන්න.
- (ආ) එම නිමැවුම මට්ටමේ දී නිෂ්පාදක අතිරික්තය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 02යි)
5. (i) විවෘත ආර්ථිකයක වක්‍රීය ආදායම් ප්‍රවාහ ආකෘතිය තුළ ඇතුළත් කාන්දුවීම් නම් කරන්න. (ලකුණු 03යි)
- (ii) ජාතික ගිණුමකරණ පද්ධතිය තුළ නිෂ්පාදන ඉමෙන් බැහැර කරනු ලබන්නේ කවර ක්‍රියාකාරකම්ද? (ලකුණු 03යි)
- (iii) පහත සඳහන් ප්‍රකාශ සත්‍ය ද නැතහොත් අසත්‍ය ද යන්න සඳහන් කොට ඔබේ පිළිතුරට හේතු පැහැදිලි කරන්න.
- (අ) යැපුම් ගොවිතැන වැනි තමන්ගේ ම පරිභෝජනය සඳහා භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරගැනීම නිෂ්පාදන ඉමට ඇතුළත් කෙරේ.
- (ආ) ජාතිකගිණුමකරණ පද්ධතිය තුළ 'අවශේෂ ලෝකය' ආයතනික ඒකකයක් ලෙස සැලකේ.
- (ඉ) ව්‍යාපාරික ආයතන විසින් ගෙවනු ලබන වාහන ලියාපදිංචි කිරීමේ ගාස්තු නිෂ්පාදනය මත වෙනත් බදුවල කොටසක් වේ.
- (ඊ) මුදල් හුවමාරු කරගැනීමක් සිදු නොවන බැවින් භාණ්ඩ හුවමාරු ගනුදෙනු (barter transactions) නිෂ්පාදන ඉමට ඇතුළත් නො කෙරේ.
- (උ) නිෂ්පාදිතය මත බදු අදාළ වන්නේ නිෂ්පාදනය කරන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය මත සෘජුව ම පනවනු ලබන බදු වලට පමණි. (01x5 = ලකුණු 05යි)

(iv) ස්වයන්ත පරිභෝජනය රු. බිලියන 200ක් ද ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව වැය කළ හැකි ආදායමෙන් 80%ක් ද ආයෝජනය රු. බිලියන 500ක් ද සහිත සංචාන ආර්ථිකයක් සැලකිල්ලට ගන්න. තව ද රජයේ වියදම රු. බිලියන 300ක් ද ස්වයන්ත බදු රු. බිලියන 200ක් ද වේ. මෙම ආර්ථිකයේ සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම ගණනය කරන්න. (ලකුණු 04යි)

(v) (අ) 'ප්‍රතිගමනාත්මක පරතරය' නිර්වචනය කොට එය සමාහාර ඉල්ලුම් - සැපයුම් ආකෘතියක පෙන්වුම් කරන්න. (ලකුණු 03යි)

(ආ) ප්‍රතිගමනාත්මක පරතරය ඉවත් කොට ආර්ථිකය පූර්ණ සේවා නියුක්ති මට්ටම කරා ගෙන ඒමට ඔබ යෝජනා කරන ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ කවරේ ද? (ලකුණු 02යි)

ආ උප කොටස
(මෙම කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

6. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සන්දර්භය තුළ බහුල ව භාවිත කෙරෙන මුදල් සමස්ත (money aggregates) තුන නම් කරන්න. (ලකුණු 03යි)

(ii) ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධමනය 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේ වාර්තා වූ 70%ක පමණ ඉහළ මට්ටම් වල සිට 2023 වර්ෂයේ අවසානයෙන් පසු තනි ඉලක්කමක මට්ටමෙහි තබා ගැනීමට දායක වී ඇති සාධක මොනවා ද? (ලකුණු 04යි)

(iii) මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ දී ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් මතුපිට උද්ධමනයට වඩා මූලික උද්ධමනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනුයේ ඇයි දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)

(iv) ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතයේ ඉහළ යාමක් මුදල් සැපයුම සහ බැංකු පද්ධතියේ මුදල් මැවීමේ හැකියාව මත ඇති කරන බලපෑම කුමක් වන්නේ ද? (ලකුණු 04යි)

(v) පොලී අනුපාතික කොරිඩෝර් පිළිබඳ සංකල්පය පැහැදිලි කර ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය තුළ එහි කාර්යභාරය විග්‍රහ කරන්න. (ලකුණු 05යි)

7. (i) 'පොදු දේපළ සම්පත්' නිර්වචනය කර, ඒවා පොදු භාණ්ඩ වලින් වෙන් කොට දක්වන්න. (ලකුණු 04යි)

(ii) ශ්‍රී ලංකාවට බහු පාර්ශ්වීය ණය ලබා දෙන මූලාශ්‍ර තුනක් නම් කරන්න. (ලකුණු 03යි)

(iii) වෙළෙඳපොළ අසමත් වීම සහ ආණ්ඩුව අසමත්වීම රටක සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ අකාර්යක්ෂමතාවට හේතු විය හැකි ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05යි)

(iv) 2022 වර්ෂයේ දී කල්පිත ආර්ථිකයක තෝරාගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය දත්ත කිහිපයක් පහත වගුවේ දැක්වේ.

අයිතමය	වටිනාකම (රු. බිලියන)	අයිතමය	වටිනාකම (රු. බිලියන)
බදු අයහාරය	1 800	වර්තන පැවරුම් සහ සහනාධාර	800
බදු නොවන අයහාරය	250	ප්‍රාග්ධන වියදම	1 000
දීමනා	50	ශුද්ධ ණය දීම	200
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	1 200	ණය ආපසු ගෙවීම	1 400
පොලී ගෙවීම	1 500		

ඉහත දත්ත යොදා ගනිමින් රජයේ අයවැය ලේඛනයට අදාළ පහත සඳහන් දෑ ගණනය කරන්න.

- (අ) වර්තන ගිණුමේ ශේෂය
 - (ආ) ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය
 - (ඉ) සමස්ත ශේෂය
 - (ඊ) දළ මූල්‍යන අවශ්‍යතා
- (02 × 4 = ලකුණු 08 යි)

8. (i) A රටට ශ්‍රම ඒකකයකින් රෙදි පිළි ඒකක 10ක් හෝ පාවහන් කුට්ටම 5ක් හෝ නිපදවිය හැකි බව ද,
B රටට ශ්‍රම ඒකකයකින් රෙදි පිළි ඒකක 15 ක් හෝ පාවහන් කුට්ටම 10ක් හෝ නිපදවිය හැකි
බව ද සලකන්න.
(අ) එක් එක් භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීමේ සාපේක්ෂ වාසිය ඇත්තේ කුමන රටකට ද යන්න
පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ආ) අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් වාසිදායක වෙළෙඳාමක් සිදුවීම සඳහා රෙදි පිළි සහ පාවහන් අතර
ඇති විය හැකි හුවමාරු අනුපාතික පරාසය තීරණය කරන්න. (ලකුණු 02යි)
- (ii) 1977 න් පසු ශ්‍රී ලංකාව අඛණ්ඩ වෙළෙඳ හිඟයකට මුහුණ දී සිටීමට බලපා ඇති ප්‍රධාන හේතු
මොනවාද? (ලකුණු 04යි)
- (iii) ගෝලීය වෙළෙඳ පොළ තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන තරගකාරීත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා ගත හැකි
ක්‍රියාමාර්ග කවරේ ද? (ලකුණු 04යි)
- (iv) ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයේ බාහිර අගය ක්ෂය වීමක ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිඵලයක් මොනවාද? (ලකුණු 06යි)
9. (i) (අ) ඒක පුද්ගල දළ ජාතික ආදායම සංවර්ධන මිනුමක් ලෙස භාවිත කරන ආකාරය කෙටියෙන්
පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 02යි)
- (ආ) සංවර්ධනය පිළිබඳ මිනුමක් ලෙස එහි සීමාවන් කවරේද? (ලකුණු 03යි)
- (ii) මෑත වර්ෂවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යාමට බලපා ඇති ප්‍රධාන හේතු
දක්වන්න. (ලකුණු 04යි)
- (iii) ආණ්ඩුකරණයේ දුබලතාව හා දුෂණය ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට බලපාන්නේ කෙසේ ද? (ලකුණු 05යි)
- (iv) ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාවිද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය ශ්‍රම වෙළෙඳපොළට සහ රාජ්‍ය මූල්‍යයට එල්ල කර
ඇති අභියෝග මොනවා ද? (ලකුණු 06යි)
10. (i) ශ්‍රී ලංකාව වර්තමානයේ අත්විඳිමින් සිටින ආර්ථික අර්බුදයට බලපා ඇති ප්‍රධාන සාධක කෙටියෙන්
සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ii) වත්මන් ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ ශ්‍රී ලංකාවට සහය වීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතන
ඉටු කරමින් සිටින කාර්යභාරය කුමක්ද? (ලකුණු 04යි)
- (iii) ඉදිරි වසර පහක කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්කර ගැනීමට සහ
තිරසාර වර්ධනයක් කරා යොමු කිරීමට ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු ප්‍රධාන අභියෝග මොනවාද? (ලකුණු 06යි)
- (iv) ඩිජිටල් යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වෘද්ධිය, ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව
හා ගෝලීය තරගකාරීත්වය ඉහළ නැංවිය හැක්කේ කෙසේ ද? (ලකුණු 06යි)